

kun den lige og almindelige Valgret kunde gennemføres i dette Ting.

I Fjor oplevede vi saa desværre det, som jeg vil kalde det største politiske Nederlag, vi have oplevet siden 1866, oplevede at se, at man fra selve de ledende Venstremænds Side stillede Forslag om den privilegerede Valgret. Det var det ærede Medlem for Løvel og det første Medlem for syvende Landstingskreds (Madsen-Mygdal), der stod som Regeringspartiets Ordfører deroppe, og det ærede Medlem for Assens (Berntsen), der passede godt nok ind i dette Trekløver, som stillede Forslaget om den privilegerede Valgret. Det er ydmygende for det danske Folketing. Det ærede Medlem for Løvel ler; han er kommen i fint Selskab, og han føler sig større end i gamle Dage, da han talte den almindelige Valgrets Sag. Ogsaa ham er det forundt at komme i fint Selskab og tale for den privilegerede Valgret.

Det undrer mig, naar nu denne Sag stunder imod sin Løsning, at kun et eneste Medlem af Reformpartiet, saa vidt mig bekendt, har Hjerte og Mod til at stemme mod den; og det ene Medlem kommer vel neppe til at stemme. Det kan være, det er Sygdom, der forhindrer ham, det kan ogsaa være, det er andre Grunde, men det er ingen Hemmelighed, at der dog er een Mand i Reformpartiet, der absolut vil gaa imod dette Forslag. Om der er flere, skal Fremtiden vise, jeg ved det ikke, men det er jo muligt. Maaske denne Forhandling kan bidrage til, naar de høre de gamle Udtalelser fra deres gamle Førere, at det gamle Sindelag hos dem kan vaagne. Men jeg antager — og det er ogsaa sagt, det have vi hørt baade i denne Sal og udenfor denne Sal —, at dette Forslag vil om kort Tid være Lov, og jeg gaar da ud fra, at jeg maaske her taler for døve Øren.

Men det har været min Lod i en Aarrække at staa som Venstres Ordfører paa dette Spørgsmaal, og derfor kan jeg ikke undlade paa denne Dag før den endelige Afgørelse endnu en Gang at tale den almindelige Valgrets Sag. De Herrer fra den anden Side have opgivet den, det ved jeg, men jeg gentager endnu en Gang for de Herrer, at de ere maaske nærmere, end de ane, ved at komme til at opleve, at sandede det gamle Ord, at naar man spiser Kirsebær med de store, faar man Stenene i Øjnene. Den Dag vil komme, da de ville komme til at indrømme dette Ords Sandhed ogsaa for deres eget Vedkommende. Gamle Berg, som jeg i høj

Grad saa op til, stemte i 1866 paa det politiske Omraade paa samme Maade, som de Herrer stemme nu. Det var vel nok — det vil jeg i alt Fald tro om ham — ikke i Overensstemmelse med hans Natur, at han stemte, som han gjorde, men jeg skal gerne tilgive gamle Berg, thi jeg tror, man vil indrømme mig, at ingen anden har i dette Land talt den almindelige Valgrets Sag og kæmpet for den saaledes som netop gamle Berg. En hel Menneksalder igennem var han forrest i Rækken blandt dem, som talte og kæmpede for den Sag. Han døde, inden han saa den almindelige Valgrets Sejr. Det var en haard Skæbne, en haard Straf for hans Fejlgreb i 1866. Jeg hører et enkelt Medlem le. Ja, de Herrer paa den Side have Lov til at le, de have Lov til at være glade ved Forfatningsforandringen i 1866, men vi, der staa paa den almindelige Valgrets Grund, glæde os ikke, det have vi ikke Grund til. Vi have paa det politiske Omraade været Vidne til en saa stor oprivende Kamp, at vi ikke have Grund til at le ad det, der foregik den Gang.

Om selve Forslaget har jeg nogle Bemærkninger at gøre. Det er efter min Opfattelse uklart. Jeg haaber, det skal lykkes mig hos den ærede Minister eller i alt Fald hos det ærede Medlem for Løvel (Anders Nielsen) at faa Oplysning paa de Steder, hvor jeg er i Tvivl, og jeg skal tilføje, at selvfølgelig skal det være vor Opgave til anden Behandling at give de Herrer Lejlighed til at stemme for et Forslag, der mere rimer med Venstres gamle Standpunkt end det her foreliggende Forslag. Den første Forandring fra det oprindelige Forslag er Bestemmelsen i § 1 om det forlængede Ophold. Det siges, at Bestemmelsen er ens for alle. Jeg tror, de Herrer tage fejl. Hvem er det, der flytter mest? Er det Godsejerne, er det Stamhusbesidderne, er det Lensgreven, der flytter mest, eller er det Tyendet og Arbejderne? Er Forholdet her lige? Jeg tror ikke, de Herrer tør vove at paastaa det. Men der er ogsaa et andet Udtryk i denne Bestemmelse, der gør Forholdet i høj Grad ulige. Hvis Tyendet flytter, mister det sin Valgret, hvis Tyendet rejser et halvt Aar ud af Kommunen, eller Arbejderen rejser bort fra sin Kommune, mister han sin Valgret, men at Godsejeren flytter, betyder ingen Ting — det er tilstrækkeligt, at han blot har haft Bopæl der. I Fjor hed det, at de skulde være bosatte, det var mere tydeligt, det var en